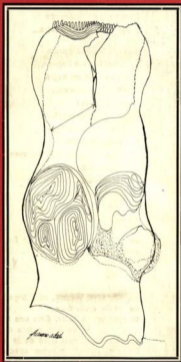

ecce homo
cinquena elegia

C.L. 25
EDIGSA

AGUSTI BARTRA

*Sota el teu cos vaig cridar
la mort de las meves irenes
Soscavares. Vaig cantar
en ma sang la teva herència*

Era l'autumne dels llops.

A les secretes cruïlles
la nit armava el sanglot
sota mil flagells de vidre,
i l'esparracada boira,
jaguda sobre l'ampit
d'un pont d'ombra tremolosa,
com una vella florista
llançava a les aigües somes
ses violetes humides...

Era l'autumne, a París.

La mort duia esclòps de plom
i túnica de salines.

Dins el saize de l'angoixa,
el violí del plugim.

Dels nostres cossos, amor,
s'alçaven braços florits
que conjuraven la por
de brillant rostre de sílex
Després saltàvem tots dos,
ja fets flama que ens unia,
a dalt del blanc unicorn
que portava el nom de Vida
en el carrossel de plaja
de la plaça sense lluna...

Enlaire de Nòtre Dame,
immòbils gàrgoles fosques
a poc a poc s'arrencaven
llurs mascarettes de moisa.
Darrers somnis. Roses pútrides.
El Sena ofegava xiscles.
D'un fanal de l'avinguda
penjava un àngel de sidra...

En obrir la porta estreta
de la cambra tan llogada,
com un estirat gat negre
el silenci s'escapava...
I naixia ta nuesa
al fons del súbit espill,
des d'on tota tu sobreies
a la joiosa bullicia:
els besos meus que et voltaven
com famolenca canillia.
Els nous sols que jo adollava
dins ta esglaiada corolla
eren una interminable
i lenta síllaba còsmica...

Sorgeixes del record com la Deesa antiga
sorgí un dia del mar...

Tremolant, murmuraves:

"T'alces,

amat vermell, com àngel i discòbol
de rosella instantània. Un ferro, adés, dormia
en mon ventre lunar. Com una humil guerrera
m'agenolló. El teu cos: aurora de varec...
I ta boca s'apropa: falcó de la muntanya...
De la nuca al flanc neixo: m'amanyaga l'adàgio
de ta llarga carícia, bèsties de vent i d'ambre
entre les meves cuixes, en el cup del meu tors
les veremes del bes...

Brilles com un tronc d'or,
un còdol, un eixam.

El llibre ECCE HOMO (1968), d'Agustí Bartra, és una síntesi lírica, densa i plena, de les experiències humanes i literàries que determinen la trajectòria i la personalitat del poeta. Dins el conjunt (onze elegies i una cançó), la Cinquena Elegia és dedicada a l'amor. A les notes finals, el poeta diu: "Aquesta elegia pertany a Anna. Entre la cançó de Paris i la de Roissy, l'amor, "la veritat en un cos i en una ànima".

Si la Tercera Elegia, la de la derrota meditada en un camp de concentració, és -segons F. Vallverdú- "un dels millors poemes de la literatura catalana de postguerra", podríem dir que la Cinquena Elegia en seria un dels millors poemes d'amor, si considerem la tècnica de gran unitat i coherència del llibre.

Bartra sap que només l'exaltació de la immediatesa i de la urgència del fet amorós, en permet a la llarga totes les sublimacions posteriors. Ho sabia també Salvat-Papasseit quan escriví el POEMA DE LA ROSA ALS LLAVIS, bé que aquesta voluntat d'autenticitat primigènica, sigui l'únic punt de comparació entre ambdós poetes, tan diferents en llur llenguatge i en llur manera de veure el món, de copsar les coses que presencien i envolten la unió, dels amants. Aquesta unió, en la poesia bartriana, és sempre relacionada amb el dinamisme de la natura que es transforma tem un acte d'amor multiplicat i esdevé un ritu, un ritu d'afirmació de la terra i del cosmos: "sota la meua mà de verd oficiant..."

FELIU FORMOSA

Permisso Bartrata n. 0477
Prohibida la utilización pública sin autorización
de los propietarios.

33 1/3 r.p.m.

SGAE © 1970

C.L. 25 EP

AGUSTÍ BARTRA
2
CINQUENA ELEGIA
amb la veu del poeta

Disseny i dibuix de la portada: FRANCESC ABAD
Dibuix contraportada: ALBERT GIRONELLA

Imprès: J. VENTAYOL VILA, Suc. - Terrassa
EDIGSA - Dip. Leg. B. 23379 - 1970

Oh ja caus!

Arbre...?

Pluja...?

Ets aigua, aigua que lliga
l'anhelant hamadriade a les negres arrels...!"

Era el temps del teu cos d'estàtua i plenamar, oh
forma dels meus ports,
oh ja cent adornida que tenies als peus una faïç
d'alabastre!

Et naixia un déu fluvial a cada ull i flors cristal·lines
envaien l'estança.

Com un alfabet d'esteles queien les meves mans
damunt la teva sorra viva i la meva boca huraca-
nada et feia pais i cant,
mentre el teu somriure semblava el de la mar en
el cel...

Era el temps del ritual en mi, com el de l'ala en la
dansa.

Quina submissió d'escumes —les sibilles unàn-
imes!— quan des de l'ombra brotava el teu nu
iluminós!

Terrestrement ignoraves la teva pròpia epifania, ja
oblidada del blanc corn de la por
i de l'hora trista de salze i llarga estalactita.

S'havia esfondrat el teu talaiot, oh soledat de l'ho-
mel, i jo surava gronxat per la marea d'ous d'or
de l'atònita alegria,

mentre un sol de ginesta cercava, amb mans de
terrisaire, la deu del meu flanc...

Oh dona d'alts fruits estivals i malucs que convo-
caven el pes de l'àmfora: jo havia entrat en la
teva sang com el déu blau que calmava la seva
set en rodones boques d'argila vermella!

Dona meva de nu cantant i ungit de lluerna sarònica,
companya de la meva gegantina tendresa:

per la teva corona de vesc que esperava la meva
podadora solar,
pel teu somriure com un ou d'ocell en una bardissa,
per la teva nuca de deessa cereal,
per la teva por de flor d'ametller davant l'urpa del
vent,

pel meu nom en els teus ulls,
pel sentinella de llet que dormia al ilindar de les
teves sines,

per les Plèiades que gotejaven damunt la teva es-
patilla boscosa,

per l'ombra del tifler que escoltava en el teu ventre
la remor dels llinatges,

per l'aurora que acampava en la teva pell,
pel gemec de la teva gola que anunciava l'explosió
del càntic,

per la joia noval del teu cos
de sembrada, sembrada, sembrada,
sota la meva mà de verd oficiant,

et reconeixia, amor...

El teu rostre ja no canviava. Pesaves la meva testa
en la balança dels teus pits.

Dormies, tacada pel vi del desig, amb un cansament
d'ho errant,

i les roses salobres de les teves axilles eren com
una rialla...

Els meus ulls, purs d'innocència teogònica, et veien
com una entortolligada xarxa d'iris abandonada
en una congesta d'alta vall...

i més enllà del teu cos—

Un arc de sols immòbils s'estenia sobre el món
i al nord de la teva ànima s'alçava un menhir
de pleniluni...

Ajaguda en un llit de quars allunyaves un vent
mort de la teva gorja, mentre les algues et
posaven braçalets,

i arribaven llaguts i besos, tendresa d'aigua i jonc, un silenci amb el seu pont a l'esquena...

(Lluny de l'esperit que filava el pus del seu descoratjament, la llum calcigava, tentinejant, els trons precursors.)

Dormies, mitlenàriament, voltada de dies de coloms i arades, i davant el rou del teu pubis s'inclinaven les esclaves falgueres...

(Allà, en la penombra, un àngel de pistils mossegava les pàgines de sal del llibre dels raigs.)

Oh Magnífica, real i mitica, torre de mel, ona talada, horitzó tibant, font de sabres de sol, terra floral ejaculada pel mar!

(La llibertat per a la vida dormia dempeus, com una espasa embeïnada.)

Dins la teva cabellera somicava un èxode de pallers i sofria l'alosa vertical...

(La tristesa de la ciutat projectava sobre els murs crepusculars una ombra de primària escorxada.)

Cremaves, després del ilamp, i en el teu naufragi només es salvava l'anell del teu dit.

Lluny era encara l'aurora de pit de daina que segellava la meua boca profètica. Cremaves, tranquil·la, sense falla, dormint el perill nòmada de la cendra...

S'estimbava el lli negre del cel, crinera de l'euga orba de la nit amb què l'emboïcallava com un plugim salvador, oh destruïda i creada en la teua fi de lava llarga!,

després, amb mà artesana, polzejava suaument les líquides cordes infinites per acompanyar el meu cantussol, que et rentava de la nit d'amant, oh Esposa en la fulguració de la meua destra que despul·lava l'estrella del teu front...!

Era un autumne de boscos com hirsuts gegants de ferro adormits sobre la por de l'última mareselva.

Tenia el color de l'alba la moisa del jaç de nuvis. Els meus ulls es despenjaven de la trena a ta cintura.

Allaus de rosella ignea bressolaven el teu ventre. Quin rabent somni de sinia es vessava en ton silenci!

Tremolor d'heura en ton rostre, oberta por de tes cuixes. I dotze blavisses pomes rodolaven pels talussos...

Davant la llum del teu tors l'ombriviol cèrvol fugia. Agafada al banyam fosc, la mort xiuxiuava liquen.

Oh l'arada de ma sang a l'encalç del coble obscur! Pau. Roja es tornava l'ànima. No hi hagué esquinçada túnica.

Fumejava, en els rostolls, una pila de fems negra: el passat, sens llum de dos, vers les renoques estrelles.

De retorn a les campanes de Roissy, en el crepuscle, tu dues lluna a les mans, i ametlers als ulls jo duia.

Era un autmne de boscos com hirsuts gegants de ferro adormits sobre tambors esquitxats de sang eterna...

CL 25

EDIGSA

Dip. Leg. 8. 23379 - 1970